

зкладах, допомагають будинкам-інтернатам і школам, облаштовують безкоштовні пункти для харчування нужденних, організовують дитяче дозвілля, створюють при храмах і монастирях дитячі будинки, сиротинці, центри різного спрямування .

В Україні релігійні організації розробляють та реалізують різні проекти і програми: Адвентиська медична асоціація України, «Медична клініка на колесах», «Ліга Милосердя»(створена для обслуговування самотніх хворих людей та людей, прикутих до ліжка), «Відкриті двері»(допомога будинкам для осіб похилого віку), «Інтенсивна корекція» (допомога неповнолітнім, які мають проблеми інтелектуального розвитку, і проживають у притулках та дитячих будинках), «Домашня опіка», «Допомога на колесах «дітям вулиці», «Консультативний центр для жінок, постраждалих від торгівлі людьми», «Антивірус для дітей». Саме релігійні організації докладають великих зусиль у боротьбі з розповсюдженням ВІЛ та інших захворювань. За сприяння релігійних організацій активно розвивається волонтерський рух. Волонтери надають адресну, соціальну, медичну допомогу інвалідам, хворим і людям похилого віку .

Значимість релігійних організацій часто є недооціненою. Зміст і спрямованість діяльності релігійних організацій відповідають запитам і потребам суспільства, тому держава і соціум, зі свого боку, повинні допомагати і всебічно сприяти у діяльності релігійних організацій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вебер М. Хозяйство и общество. Глава II. Основные социологические категории хозяйствования / М. Вебер; пер. с нем. А.Ф. Филиппова // Экономическая социология. – 2005. – Т. 6. – № 1. – С. 46-68.
2. Гунько С. Гуманитарная помощь: кое-что о правилах таможенного оформления // Мир денег. – 2000. – Март-апрель. – С.5.
3. Попов М.А. Фрейдизм и решения / М.А. Попов. – М.:Наука,1985. – С.75.

І.Г. Головатюк

здобувач, актор

Тернопільський обласний академічний театр актора і ляльки

ivan_holovatiuk@ukr.net

Науковий керівник –

доктор педагогічних наук, доцент

Сорока О. В.

ПОТЕНЦІАЛ АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОБОТІ З ДІТЬМИ (НА ПРИКЛАДІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ОБЛАСНОГО АКАДЕМІЧНОГО ТЕАТРА АКТОРА І ЛЯЛЬКИ)

Постановка вистав із конкретною планово-тематичною ідеєю є основним засобом роботи із дітьми у ляльковому театрі. Зокрема у Тернопільському обласному

академічному театрі актора і ляльки практикується постановка вистав про правила дорожнього руху, про пожежну безпеку. Під час цих вистав у ненав'язливій, ігровій формі дітям подається інформація про те, як правильно поводитися в тих чи інших життєвих обставинах, зокрема, як і в яких місцях правильно переходити дорогу, як користуватися електроприладами, щоб уникнути пожежі. В такий спосіб ляльковий театр стає учасником навчально-виховного процесу школярів і дошкільнят.

На думку О. Сороки, арт-терапевтичні методи і засоби є одночасно «реабілітаційними і креативно-терапевтичними засобами та заходами психофізичної гармонізації розвитку дитини, оскільки охоплюють різноманітні види мистецької діяльності, що мають корекційний вплив» [2, с. 180]. Нестандартні форми засвоєння нового матеріалу, що систематизуються в тематичні заходи або музично-естетичні комплексні заняття, спрямовані на творчо-пошукову співпрацю учителів і дітей.

Ефективне застосування арт-терапевтичних технологій у роботі зі школярами і дітьми дошкільного віку можливе у спеціально організованому арт-терапевтичному просторі. За твердженням Л. Лебедевої, організація такого простору можлива в умовах стандартної класної кімнати. З метою організації своєрідного арт-терапевтичного простору, на думку дослідниці, увагу варто зосередити на організації двох робочих зон. Перша зона повинна включати особисті робочі місця школярів для індивідуальної творчості, а друга – вільну від меблів частину приміщення, в якій легко можна було б пересуватися, рухатися чи навіть танцювати [1, с. 33].

Враховуючи думку Л. Лебедевої, вважаємо, що в умовах театру ляльок також можлива організація своєрідного арт-терапевтичного простору. Наведемо приклад використання приміщення театру ляльок. У фойє театру ляльок ми розставляємо столи, на яких лежать кольорові олівці, аркуші паперу і фарби. Перед початком вистави, коли діти разом із батьками заходять у театр, при вході на них чекають казкові герої (переодягнені актори) і запрошують взяти участь у конкурсі «Намалюй малюнок казковому герою, який тобі найбільше подобається». Після завершення вистави діти можуть подарувати свої малюнки тим казковим героям, чия гра справила на них найбільше враження і найбільше запам'яталася. При виході з театру на дітей знову чекатимуть казкові герої, дякуючи дітям за те, що ті відвідали чарівний дивосвіт казки. Вони даруватимуть солодощі і пропонуватимуть батькам з дітьми зробити фото на пам'ять. За допомогою такого прийому вдається об'єднати і водночас взаємодоповнити такі арт-терапевтичні технології, як: костюмотерапія, малюнкова терапія, казкотерапія, лялькотерапія, драматерапія.

Іншим прикладом використання арт-терапевтичних технологій у роботі з дітьми є новорічні святкові програми, а також програми святкування Дня Святого Миколая. Саме в цих святково-тематичних постановках важливу роль відіграють арт-терапевтичні технології – костюмотерапія та ігротерапія. Якщо в рамках святкування Дня Святого Миколая основна увага прикута до акторських костюмів – актори з'являються перед глядачами у костюмах Миколая, ангелів, вітають дітей, розігрують історію, пов'язану зі святом, після цього Миколай разом з ангелами роздають подарунки і на цьому програма завершується, то новорічні святкування в цьому плані розгортають межі своєї діяльності набагато ширше. Актори, переодягнені в костюми

казкових героїв, біля новорічної ялинки утворюють широке коло, налагоджують безпосередній контакт з дітьми, грають в різні ігри, проводять конкурси, святкові змагання, розважаючи публіку в гумористичній формі.

Ефективність застосування таких форм роботи з дітьми обґрунтовується тим, що для використання арт-терапевтичних технологій не доводиться відводити спеціальне місце і час. Натомість арт-терапевтичні технології є органічним складовим компонентом вистав у ляльковому театрі. Вплив на дитячу свідомість відбувається невимушено, безпосередньо перед виставою або під час неї.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лебедева Л. Д. Арт-терапия в педагогіці / Л. Д. Лебедева // Педагогіка. – 2000. – № 9. – С. 27–34.
2. Сорока О. В. Арт-терапия як засіб корекції важковиховуваності молодших школярів – вихованців притулку для неповнолітніх / О. В. Сорока // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: педагогіка. – 2011. – № 4. – С. 177–183.

Н. М. Горішна

*кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка,
nadiahorishna@yahoo.com*

МОТИВАЦІЙНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ: СУТНІСТЬ І МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ У СОЦІАЛЬНІ РОБОТІ

Консультація як процес надання допомоги людям, яким не властиві клінічні порушення, але які мають потребу в отриманні професійної підтримки і допомоги у вирішенні проблем і прийнятті рішень, є складовим елементом багатьох професій, у тому числі й соціальної роботи. Найчастіше потреба у консультативній допомозі соціального працівника виникає у ситуаціях, що викликають соціальну дезадаптацію індивіда, таких, наприклад, як безробіття, хвороба, ризикована або девіантна поведінка тощо. Часто шлях до вирішення проблем клієнтів пролягає через зміну їх поведінки. У таких ситуаціях доцільним є використання мотиваційного консультування.

Результати аналізу наукової літератури з проблеми дослідження свідчать, що наукові праці зарубіжних дослідників розкривають теоретичні засади мотиваційного консультування (В. Міллер, С. Роллік, Дж. Хеттем, Дж. Стіл), його ефективність у роботі з алко- та наркозалежними клієнтами (В. Міллер, Дж. Седен, В. Сандерс, К. Вілкінсон, М. Філіпс, А. Скотс, Дж. Шмітд, Х. Родз, Дж. Грабовські), у медичних закладах (Е. Бріт, С. Гадсон, Н. Блемрід). На жаль, на сьогодні не існує серйозних